

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Задорожня Н.С.

магістр;

Онешко С.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний морський університет*

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ ПОРТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Однією зі складових досягнення соціально-економічного розвитку будь-якої країни є ефективне функціонування підприємств в умовах сучасних ринкових відносин. Багато вітчизняних підприємств усвідомили необхідність правильного вибору способів та джерел мобілізації фінансових ресурсів та визначення оптимальних напрямів їх використання, адже від цього, безпосередньо, залежить зростання доходів підприємств.

Прагнення підприємств портової діяльності до збільшення прибутку та рентабельності, потребує досконале вивчення комплексу факторів, які впливають на них.

У наукових працях сучасного періоду питання дослідження фінансових ресурсів, їх формування та використання розглядали такі вчені: М.М. Бердар, А.І. Бланк, О.С. Богма, Я.Б. Дропа, В.В. Жихарева, Г.Г. Кірейцева, І.А. Козачок, В.В. Костецький, А.М. Поддєрьогін, С.О. Маслова, С.В. Онешко, І.П. Ткаченко, Н.В. Хотєєва, Л.П. Чиж, Л.В. Ширяєва.

Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів є основним завданням кожного підприємства. Від того на скільки ефективно використовуються фінансові ресурси залежить фінансовий стан підприємства.

Залежно від джерел формування фінансові ресурси підприємства можна поділити на **власні та позичені**. Найвність значної питомої ваги власних фінансових ресурсів позитивно впливає на фінансову діяльність підприємств, тоді як висока частка позичених свідчить про певні фінансові проблеми. Визначення оптимальної структури фінансових ресурсів і джерел їхнього формування є важливим напрямком фінансової роботи на підприємстві [1, с. 12].

Дослідження літературних джерел стосовно ефективності використання фінансових ресурсів підприємств дозволило їх систематизувати за напрямками, наведеними на рис. 1.

Рис. 1. Напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів

Джерело: розробка авторів з використанням [2; 3; 4]

Традиційно оцінка фінансових ресурсів проводиться за показниками фінансової стабільності та ліквідності.

Для даного дослідження були обрані показники фінансової стабільності, які визначають залежність підприємства від зовнішніх джерел формування фінансових ресурсів та ліквідності, які визначають здатність підприємства погашати поточну заборгованість за рахунок наявних поточних (оборотних) активів. В якості підприємств портової діяльності представлені державні підприємства (ДП), розташовані в найбільш крупних морських торговельних портах (МТП) України (таблиця 1).

У цілому, що коефіцієнти фінансової стабільності значно перевищують нормативне значення 1, що вказує на неповне використання потенціалу підприємства, хоч і говорить про здатність відповідати за своїми зобов'язаннями в середньо- і довгостроковій перспективі. Коефіцієнти маневреності більше 0,1, що вказує на гнучкість у використанні власних оборотних коштів. В свою чергу, показники ліквідності за розглянутий період перевищують гранично допустимі норми для них, що свідчить про те що підприємства, що аналізуються, володіють значним обсягом вільних ресурсів, які сформувалися завдяки власним джерелам. Але значне нагромадження запасів на підприємстві, відволікання коштів у дебіторську заборгованість може бути пов'язане з неефективним управлінням активами порту та нераціональним використанням фінансових ресурсів.

Проведений аналіз формування і використання фінансових ресурсів державних підприємств портової діяльності України дозволив визначити наступне: через високу долю власних фінансових ресурсів підприємства мають високий рівень фінансової стійкості, проте така політика обмежує

темпи його розвитку і не сприяє приросту прибутку на вкладений капітал. З погляду ефективності використання фінансових ресурсів, підприємству раціонально вкладати в оборотні кошти мінімум власних фінансових ресурсів у обсягах, достатніх для створення тільки мінімальних запасів товарно-матеріальних цінностей і витрат виробництва. Загалом результати аналізу фінансових ресурсів вказують на те, що політика управління запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та іншими фінансовими ресурсами є неефективною.

Таблиця 1

Показники ефективності використання фінансових ресурсів окремих державних підприємств портової діяльності України

Показники	Рекомендоване значення	ДП МТП «Южний»			ДП «Одеський МТП»			ДП «Миколаївський МТП»		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Коефіцієнт автономії	>0,5	0,69	0,74	0,76	0,98	0,97	0,99	0,98	0,96	0,95
Коефіцієнт фінансового левериджу	<0	2,78	0,31	0,33	0,02	0,03	0,01	0,02	0,04	0,05
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,67-1,5	2,78	3,19	3,01	40,36	35,01	68,64	58,16	25,07	21,19
Коефіцієнт маневреності	0,1-0,5	0,93	0,95	0,89	0,34	0,25	0,26	0,96	0,96	0,95
Коефіцієнт загальної ліквідності	2-2,5	4,20	7,80	10,31	18,09	14,68	22,99	4,84	6,31	5,38
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>1	1,90	2,69	3,12	16,84	13,88	21,11	4,84	6,31	5,38
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,25	2,30	5,12	7,19	15,11	11,42	17,1	2,36	4,13	4,38

Безумовно, на результати фінансових результатів впливає безліч зовнішніх і внутрішніх загроз і ризиків. Такі загрози і ризики для підприємств портової діяльності досліджені у роботах [5; 6]. З позиції системи управління фінансовими ресурсами необхідно враховувати стратегічні та поточні цільові установки. Для виконання даної задачі доцільно застосувати наступні заходи щодо підвищення використання фінансових ресурсів (рис. 2).

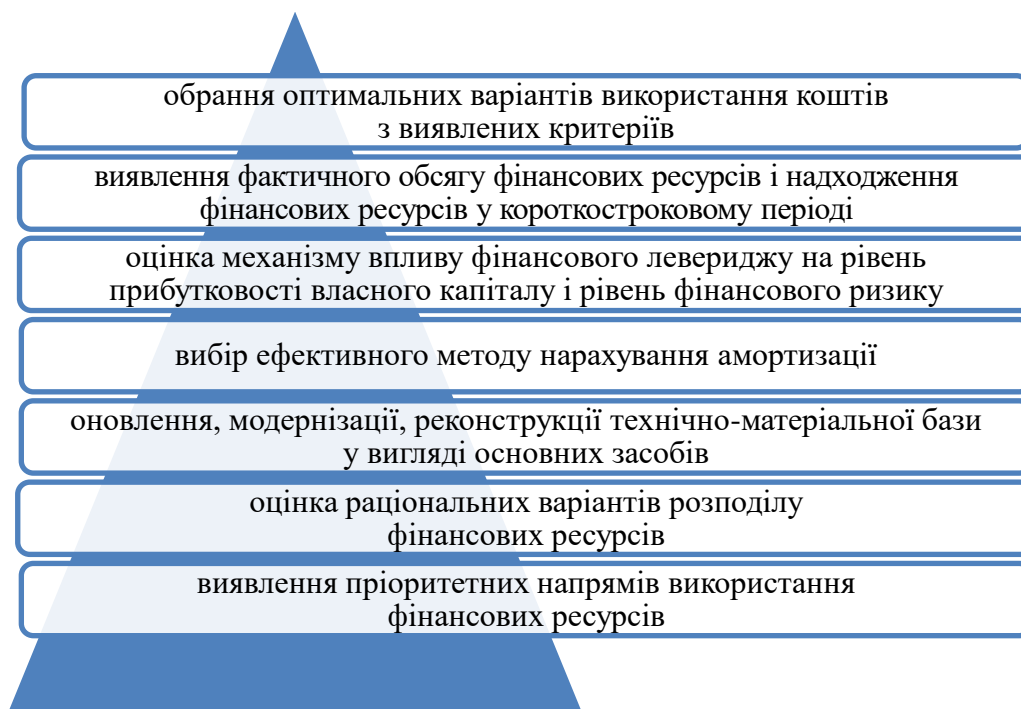

Рис. 2. Основні заходи щодо підвищення використання фінансових ресурсів підприємств портової діяльності

Джерело: розробка авторів

Висока залежність фінансових результатів виробничо-господарської діяльності підприємств взагалі, а також підприємств портової діяльності, від безліч зовнішніх і внутрішніх загроз, визначають необхідність розробки такої системи управління фінансовими ресурсами, яка б дозволяла виконувати стратегічні та поточні цільові установки. Для виконання даної задачі визначені заходи щодо підвищення використання фінансових ресурсів, втілення яких дозволить підвищити ефективність їх використання та визначати оптимальні варіанти формування і розподілу.

Список використаних джерел:

1. Ширяєва Л.В. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. / Л.В. Ширяєва, С.В. Онешко, Н.В. Хотєєва. – Одеса: Інтерпрінт, 2017. – 358 с.
2. Козачок І.А. Формування та управління ефективним використанням фінансових ресурсів підприємства / І.А. Козачок // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії, 2011. – Вип. 47. – С. 277-283.
3. Ткаченко І.П. Фінансові ресурси підприємств: управління ефективністю формування та використання / І.П. Ткаченко // Інвестиції: практика та досвід, 2013. – № 19. – С. 46-52.
4. Богма О.С. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств / О.С. Богма, А.С. Павлова // Вісник Запорізького національного університету, 2012. – № 1 (13). – С. 195-199.
5. Жихарева В.В. Методические основы оценки рисков в деятельности предприятий морского транспорта // Развитие методов управления та господарювання на транспорті: зб. наук. праць. – Одеса, 2015. – № 1 (50). – С. 7-31.
6. Бойко М.О. Ідентифікація і побудова класифікації загроз економічної безпеки підприємств портової галузі // Развитие методов управления та господарювання на транспорті: зб. наук. праць. – Одеса, 2015. – № 1(50). – С. 63-81.